

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Svenska demokratin i kritiskt läge” – utmanande med fler sammanslagningar av kommuner och regioner visar avhandling
  - ”Sveriges gles- och landsbygders unika tillgångar behövs i klimatomställningen” – Glesbygdsverkets årsbok har utkommit
  - ”Utan jordbruket lever inte landsbygden, men av jordbruket lever landsbygden inte” – tes i Taxells tal på FHS:s jubileumsseminarium
  - Enkel administration, god förvaltningssed, finansiering av riskfyllda projekt – administrativa styrkor i YTR-projekt
  - Studiefremjandet och gruppen Esko med i fortsatt beredning för val av lokala kustaktionsgrupper
  - Kauko-Vainio och Taanila nya byaorganisationsordföranden – Grindgårds omvaldes
-

”SVENSKA DEMOKRATIN I KRITISKT LÄGE” – UTMANANDE MED FLER SAMMANSLAGNINGAR AV KOMMUNER OCH REGIONER VISAR AVHANDLING

Fler svenska sammanslagningar av kommuner och regioner innebär en påtaglig demokratisk utmaning i vårt västra grannland. Redan i dag står man vid en kritisk punkt, där den svenska demokratin snart inte längre fungerar, visar en doktorsavhandling (*Governing Welfare – The Third Sector and the Challenges to the Swedish Welfare State*), i statsvetenskap vid Mittuniversitetet. Att i det här läget föreslå ytterligare sammanslagningar, då avståndet mellan väljare och makthavare har ökat under en lång tid, utmanar demokratin, säger avhandlingens författare Johan Vamstad. Mest trängande och svårlösta är de demokratiska utmaningarna, även om de ställs mot de ekonomiska utmaningar som den svenska välfärdsstaten står inför. En möjlighet att förbättra den demokratiska situationen är att ge ett direkt inflytande över olika välfärdstjänster, som t.ex. barnomsorg, äldreomsorg samt hälso- och sjukvård. Avhandlingen undersöker särskilt föräldrarnas påverkningsmöjligheter för sina barns omsorg i olika former av förskolor. Slutsatsen blir att ett direkt inflytande kan vara ett värdefullt komplement till den representativa demokratin, utan att kvalitén på tjänsterna försämras. De föräldrakooperativa förskolorna hålls speciellt fram som ett gott exempel. Att släppa in kooperativen i den svenska välfärdsmodellen, är därför ett steg mot att ta tillbaka demokratin. Men det är också bra att låta de kooperativa strukturerna för deltagande påverka kommundiensterna. Undersökningarna som ligger till grund för avhandlingen har genomförts vid ett stort antal förskolor i Östersund och Stockholm mellan åren 2003-2007. Måndagens (10.12) pressmeddelande från Mittuniversitetet finns på deras hemsida under webbadressen http://www.miun.se/mhtemplates/MHNewsPage_30232.aspx, medan länk till hela doktorsavhandlingen (på engelska) finns att läsas under adressen <http://www.diva-portal.org/miun/abstract.xsql?lang=sv&dbid=39>.

Johan Vamstad disputerar 14.12 vid Institutionen för samhällsvetenskap i Östersund.

”SVERIGES GLES- OCH LANDSBYGDERS UNIKA TILLGÅNGAR BEHÖVS I KLIMATOMSTÄLLNINGEN” – GLESBYGDSVERKET'S ÅRSBOK HAR UTKOMMIT

När klimatförändringar tvingar fram omställningar på många områden i vårt samhälle, har de svenska gles- och landsbygderna unika tillgångar att bidra med, vilket framgår ur Glesbygdsverkets årsbok, *Sveriges gles- och landsbygder 2007*. I boken nämns exempelvis att i omställningen från fossila bränslen till förnybara energikällor, kan en del av lösningen finnas i skogen (bioenergi) och att vindkraften kan byggas ut i skogslandet, där det finns stora områden. Det redogörs även för de konkurrensfördelar som svenska skidorter kan komma att få, jämfört med orter på kontinenten, när snön blir bristvara. Men för att gles- och landsbygdernas resurser skall kunna utnyttjas, behövs tillgång till grundläggande service och infrastruktur. Andra ämnen som tas upp i boken, är befolkning, småföretagarland, små och lokala arbetsmarknader samt tillgänglighet. Några fakta ur årsboken visar, att antalet butiker i Sverige fortsätter att minska liksom grundskolor (däremot har småskolorna blivit fler), att pendling till grannländer blivit vanligare i små och lokala arbetsmarknader, samt att omedelbar närhet till ett samhälle är viktigt för bestående utveckling. I Glesbygdsverkets pressmeddelande (7.12) finns mer info, samt länkar till årsboken och skilda statistiksidor, under webbadress <http://www.glesbygdsverket.se/site/Default.aspx?id=9434>.

”UTAN JORDBRUKET LEVER INTE LANDSBYGDEN, MEN AV JORDBRUKET LEVER LANDSBYGDEN INTE” – TES I TAXELLS TAL PÅ FHS:s JUBILEUMSSEMINARIUM
Finska Hushållningssällskapet (FHS) har hållit 210-årsjubileumsseminarium (22.11) i Solennitetssalen i Åbo med ett program, som var upplagt för att belysa lantbruket och landsbygden ur olika synvinklar. Bland jubileumstalarna fanns minister Christoffer Taxell, som anförde över rubriken *Reflexioner kring landsbygdens utveckling*. En av Taxells teser i festtalet var att *”utan jordbruket lever inte landsbygden, men av jordbruket lever landsbygden inte”*. Minister Taxell hör till dem som tycker att det är viktigt, att det finns jordbruk i Finland, förutom av ideologiska skäl, också p.g.a. tillräcklig självförsörjning och för att jordbruket fortsättningsvis är en central del av landsbygden. Men det är även lätt för en utomstående iakttagare att se trenden mot å ena sidan specialisering och nästan dramatiskt större enheter på en kort tid, och å andra sidan kompletterande sysselsättningar och mångsyssleri. Det gäller att kunna se de möjligheter en förändrad samhällsstruktur skapar. Jordbruket, och särskilt dess specialnäringar, har en gemensam utmaning med fisket i att lära folk, att lokala produkter är attraktiva, miljövänliga och färska. En annan av Taxells teser var att *”framtiden avgörs av att det finns folk som vill bo på landsbygden och att de har förutsättningar att göra det”*. Avgörande för om landsbygden skall leva, är att den är attraktiv som livsmiljö, framförallt för unga människor och unga familjer. Taxell tror att landsbygden blir ett attraktivt alternativ för allt fler, om landsbygden och dess centra kan erbjuda en hygglig samhällsservice med en konkurrenskraftig boendestandard, samt hyggliga kommunikationer. Mer om FHS:s jubileumsseminarium finns att läsas i senaste fredagsupplaga (7.12) av Landsbygdens Folk. För mer om FSH se webbadress www.fhs.fi.

ENKEL ADMINISTRATION, GOD FÖRVALTNINGSSSED, FINANSIERING AV RISKFYLLDA PROJEKT – ADMINISTRATIVA STYRKOR I YTR-PROJEKT

Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) avslutade projekt som granskats under åren 2003-2004, har främjat landsbygdspolitiska mål på nationell nivå. Genom forskningsprojekten har man fått fram ny teoretisk kunskap och en bra grund framledes för forsknings- och utvecklingsverksamhet i landsbygdsfrågor som berör hela landet. I utvecklingsprojekten har man särskilt förverkligat regionala betydande åtgärder, med vilka man har strävat efter att förbättra och öka landsbygdens levnadsförhållanden och dragningskraft. Genom projekten har man indirekt medverkat till uppkomsten av hundratals nya arbetsplatser och företag. Resultaten från utvärderingen befäster de iakttagelser som framkom i en motsvarande

publikation från år 2006, "Vuosina 2001-2002 pääTTYneiden YTR-hankkeiden arvioinnin", eller YTR-projektens administrativa styrka är:

- 1) enkel administration, flexibilitet och ett människonära arbetssätt,
- 2) god förvaltnings sed hos tjänstemannakåren ansvarig för YTR:s projektverksamhet och
- 3) mod att finansiera mer riskfyllda projekt som avviker från mängden vanliga projekt.

De mest betydande utmaningarna för utvecklingen av YTR:s projektverksamhet är en effektivare information och att hitta nya projektaktörer. För mer info (på finska) se webbadressen <http://www.maaseutupolitiikka.fi/index.phtml?s=228>. Publikationen "Vuosina 2003 ja 2004 pääTTYneiden YTR-hankkeiden arviointi" (med svenskt och engelskt referat) finns på adressen http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/337/YTR_8_07.pdf.

Föremål för utvärderingen, som genomfördes mars-september 2007, var de avslutade projekt (43 st.) som jord- och skogsbruksministeriet (JSM) finansierat 2003-2004 för nationella landsbygdsforsknings- och landsbygdsutvecklingsprojekt (s.k. YTR-projekt). Som material användes dokument och intervjuer (45 st.). I utvärderingen fokuserade man speciellt på JSM/YTR-finansieringens fungerande och inte så mycket på enskilda projekts granskning. Publikationen "Vuosina 2003 ja 2004 pääTTYneiden YTR-hankkeiden arviointi" har skrivits av Maarit Mukkala, Arttu Vainio, Miia Mäntylä, Susanna Nevalainen och Verna Mustonen.

STUDIEFRÄMJANDET OCH GRUPPEN ESKO MED I FORTSATT BEREDNING FÖR VAL AV LOKALA KUSTAKTIONSGRUPPER

Jord- och skogsbruksministeriet har valt (29.11) ut de grupper och program som går till fortsatt beredning i valet av lokala kustaktionsgrupper (fiskerigrupper). Av sammanlagt 11 ansökningar gick Studiefremjandet i Österbotten rf och Keski-Uudenmaan kehittämisyhdistys genom ansökningsgruppen Esko (bakom gruppen, som är en förkortning av Etelä-Suomen kalatalousohjelma, står Nylands fiskarförbund, Södra Finlands havsfiskarförbund, Pomoväst rf och Idässä Itää ry – Gro i Öst rf, samt TE-centralerna i Nyland och Sydöstra Finland) vidare bland sju stycken för fortsatt beredning. De övriga grupperna är Uudenkaupungin seutu, Pohjoisimman Lapin Leader ry, Myötäle ry, Piällysmies ry och Nouseva Rannikkoseutu ry. Det är fråga om ett försök av Leader-typ, men där pengarna styrs till projekt som gynnar fiskerinäringen. Särskild vikt fästs vid gruppens föreslagna utvecklingsstrategi, hur mycket nytänkande den innehåller och vilken nytta åtgärderna bedöms ha för den lokala fiskerinäringen. I början av nästa år kommer ministeriet att förhandla med de utvalda grupperna om programmets slutliga innehåll och därefter välja de grupper som får finansiering. Programmet har sammanlagt tio miljoner euro att förfoga över under en treårsperiod, där medlen kommer från Europeiska fiskerifonden. Uppgifterna är bl.a. hämtade från webbadresserna <http://www.pomo.osterbotten.fi/svenska/aktuellt/arkiv/artikel-12072-5879.html> respektive <http://www.seprat.net/?navi=0,78>.

KAUKO-VAINIO OCH TAANILA NYA BYAORGANISATIONSORDFÖRANDEN – GRINDGÅRDS OMVALDES

Under Varsinais-Suomen Kylät ry – Egentliga Finlands Byar rf:s höstmöte (28.11) valdes åbobon Sinikka Kauko-Vainio till ny ordförande för föreningen. Sinikka, som redan tidigare verkat i föreningens styrelse, fungerar numera som Auraåstiftelsens verksamhetsledare, men har bl.a. ett mångårigt arbete inom aktionsgruppen Varsin Hyvä ry. Jukka Ristimäki, som varit Egentliga Finlands Byars ordförande under en lång tid, avgick på egen begäran. Han sitter nu i den nya styrelsen, liksom Sami Heinonen t.f. verksamhetsledare för I samma båt – samassa veneessä rf ry. Uppgifterna (på finska) med namnen på den nya styrelsen finns under webbadressen <http://www.farma.fi/varsinais-suomenkylat/ajvuosikokous.html#kuvaus>.

Även Östra Nylands byar rf, http://www.ita-uudenmaankylat.fi/default.asp?document_id=52, har valt ny ordförande. Esko Taanila blev vald som ersättare för Viola Malmberg ända fram till följande årsmöte.

På Svenska Österbottens Byar rf:s, www.byar.fi, höstmöte (16.11) i Kristinestad omvaldes Ulf Grindgårds som ordförande.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--